

EĞİTİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ BÜLTENİ

Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Mükemmeliyet Merkezi (SU Gender) tarafından yürütülen **Mor Sertifika Programı**, eğitimde toplumsal cinsiyete yönelik ayrımcılığın giderilmesine katkı sunmayı hedefleyen bir programdır. 2007 yılından itibaren **Sabancı Vakfı'nın desteği**, Sabancı Üniversitesi ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaklığıyla lise öğretmenlerine toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik farkındalık kazandırmak amacıyla yürütülmektedir. Proje ekibi olarak, program kapsamında eğitim alanında yaşanan gelişmeleri takip edebilmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini kamuoyunun ve karar alıcıların gündeminde tutabilmek amacıyla eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği bülteni hazırlamaya karar verdik.

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bülteni'nin ikinci sayısı, Mor Sertifika Programı kapsamında yürütülen proje bileşenlerinin Haziran 2016'dan itibaren gerçekleştirilen etkinliklerini kapsıyor. Ayrıca bültende, eğitimde ayrımcılıkla mücadele, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (The Programme for International Student Assessment - PISA) sonuçları, Fen Bilimleri, Teknoloji, Mühendislik, Sanat ve Matematik (Science, Technology, Engineering, Art and Mathematics - STEAM) alanındaki gelişmeler ile dünyadan iyi uygulama örneklerini de sizlerle paylaşıyoruz.

18-23 Eylül 2016 tarihleri arasında yapmayı planladığımız Mor Sertifika Programı'na yer verebilmek amacıyla bülteni geciktirmiştik, ancak ülkemizde yaşanan olağanüstü koşullar nedeniyle programımızı gerçekleştirilemedik. Umuyoruz ki 2017 yılında Mor Sertifika Programı'nın 10. yılını öğretmenlerimiz ve tüm paydaşlarımızla birlikte kutluyor olacağız.

Mor Sertifika Programı'ndan Haberler

“NEDEN OLMASIN?”

Mor Sertifika Programı kapsamında Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi (ÇOÇA) ile birlikte yürütülen Oyunlarla Toplumsal Cinsiyet Atölyesi, İstanbul'da ilk ve ortaokul öğrencileri ile üniversite öğrencilerini bir araya getirmeye devam ediyor. Sabancı ve Bilgi Üniversiteleri'nden gönüllü öğrenciler, Mart-Haziran 2016 tarihleri arasında toplam 5 farklı kurumdan 9-14 yaş grubunda 113 çocuk ve 18 öğretmenle “Neden Olmasın?” kutu oyununu oynadılar. Ekim-Aralık 2016 tarihleri arasında Sabancı Üniversitesi'nde açılan Proj102 dersi kapsamında, 32 Sabancı Üniversitesi öğrencisi toplumsal cinsiyet ve çocuk, çocuklarla toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmak ve çocuklarla çalışma ilkeleri belirlemek konularında eğitim aldılar. Eğitime katılan öğrenciler dönem sonunda 9 farklı kurum ve kuruluşta 8-10 yaş grubunda 182 çocukla kutu oyunu oynadılar.

Proje dersi sonunda öğrenciler tarafından hazırlanan posterler arasında, “Neden Olmasın?” projesine katılan dört öğrencimizin hazırladığı poster sunum, üniversite genelinde bu dersi alan tüm öğrenci poster sunumları içerisinde birinci seçilerek “en iyi poster” ödülünü almaya hak kazandı. Kutu oyunu çalışmasıyla hem üniversite hem de ortaokul öğrencileri toplumsal cinsiyet rollerini sorgulamaya ve bu alanda farkındalık geliştirmeye devam ediyorlar.

Playing a Board Game With Children: “Why Not?”
By: Berk Öztürk, Enes Turgut, Fatih Murat Karahan, Semih Çelep • Supervised By: Aysegül Taştıman
Sabancı University Gender and Women's Studies Research and Application Center

Introduction

A study by Fagot, Leinbach and O'Boyle (as cited in Witt, 1997) found that 7-9 years old children use gender stereotypes for arranging their world and also they tend to generalize gender stereotypes to a scale of different activities and occupations.

On the other hand, an article by Hogan and Maloutt (as cited in Brannan, Jelsnik and Rosen, 2005) indicates that “Educational approaches can raise awareness and spark discussion, which creates the possibility for personal relevance. When individuals find a message to be personally relevant, they are more likely to reduce their engagement in prejudicial behavior (pp. 115-125).”

Elizabeth N. Treher presents the reasons indicated below to recommend board games in her paper *Tools for Learning and Retention* (2011) to support the learning process and the translation of learning into behavior changes for different learning objectives and for target groups on a large scale:

- The board and relevant materials provide visual metaphors to facilitate connecting information.
- During the team-based board games players work face-to-face to answer questions or solve problems, so it may also help to learn for the one feels singled out because (s)he doesn't know the answer of the question or the solution of the problem by build communication and relationship skills.

Hence, the objective of this study is to interfere with the acquisition process of gender roles by children by using a board game which is designed by **Bilgi University Children's Studies Unit**.

Picture : Layout of the cards for playing with 4 players

Fig: The Introductory Table Card showing functions of different Power Card elements (Answers for the example at the right is signed by red circles).

Results

At the end of 2 month, 32 students from Sabancı University had reached 182 primary school students aged 8-12 in İstanbul, played the board game together and received their opinions about the game in general by drawings and an evaluation form.

By looking at children's works the items indicated below are observed:

- ✓ Challenge with gender stereotypes they have encountered so far (eg. A challenge to the stereotype “ True women should be weak, dependent and timid.”)
- ✓ Classification of unequals of the daily-life examples
- ✓ Promotion of sharing responsibilities of men and women equally
- ✓ The effect of the signs in the game and its effect to conceptualization of ideas
- ✓ Perception of college students as a role model

Fig: A marriage proposal by a woman is drawn and expressed verbally by 2 different children.

References

Bendhoff, H.M., Griffiths, S. (2009). *American on Film: Representing Race, Class, Gender, and Sexuality at the Movies*, 2nd Edition, Wiley-Blackwell.

Brannon, L. (2004). *Gender: Psychological Perspectives*, Pearson

Gauntlett, D. (2002). *Media, Gender and Identity*. New York. Routledge

Treher, E.N., (2011). *Tools for Learning and Retention*

Fagot, B. I., Leinbach, M.D., & O'Boyle, C. (1992). Gender labeling, gender stereotyping, and parenting behaviors. *Developmental Psychology*, 28, 225-230.

Weinraub, M., Clemens, L. P., Sachloff, A., Ethridge, T., Gracely, E., & Myers, B. (1984). The development of sex role stereotypes in the third year: Relationships to gender labeling, gender identity, sex-typed toy preferences, and family characteristics. *Child Development*, 55, 1493-1504.

Hogan, D. E., & Mallot, M. (2005). Changing racial prejudice through diversity education. *Journal of College Student Development*, 115-125.

Materials and Methods

“Why not?”: A Team Game for Gender Equality

- Time needed to play: 30-40 minutes
- Number of players: 3,4 or 6
- Recommended age of players: 10 and above

The game contains:

- o A Guidebook for the game rules
- o 30 Game Cards
- o 55 Power Cards
- o 15 Fortune Cars
- o 6 Introductory Table for Power Cards
- o 120 Coins in 6 different colours (20 number for each colour)

Aim Of The Game: Each player tries to turn the game cards over by using power cards s/he has and tries to collect maximum number of coins.

How to turn the cards to the colourful faces by using power cards ?

The player who takes his/her turn need to use the matching power cards (if any) with the game cards in the matter of :

- the sex that is object to the inequality:
(Possible Options: Male/ Female)
- the place where inequality take place:
(Possible Options: House/ School/ Workplace/ Public Life)
- the characteristics of the injustice:
(Possible Options: Unequal distribution of responsibilities, Restrictions to one's individual choices/ Exposure to insulting words and behaviours)

Fig : Two faces of 2 Game Cards. First card depicts a portrait about a man waiting for his wife to cook. The second card shows women preparing meal and men having fun.

In the work by another children (below) She says: “Not only Women are not supposed to cook. Men can also cook. Not only men are not obliged to work overtime, woman can too.”

Conclusion and Discussions

It can be concluded that after the board game was played, children are not only interested in making competition and the fortune cards. They also explored, recognized, commented on the content of the cards. So, aim of the project, interfering with the acquisition process of dominant examples and gender roles successfully carried.

Additionally we, as a group, had a chance to see how children are tend to see college students as a role model and understood the accuracy of choosing university students as facilitators.

As a general criticism, we also need to measure the impact after a period of time to understand how many of the learning outcomes kept permanently.

Mor Sertifika Programı'ndan Haberler

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİYLE MATERYAL GELİŞTİRME ATÖLYESİ

İstanbul'un farklı devlet ve özel okullarının 1-4. sınıflarında sınıf öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği ve rehberlik ve psikolojik danışmanlık görevini yürüten 20 öğretmenin katılımıyla toplumsal cinsiyet farkındalığı geliştirme atölyeleri tamamlandı. Materyal geliştirme hazırlıklarına devam eden ve önümüzdeki günlerde hazırlıklarını tamamlayacak olan öğretmenler kavramlar, ders içerikleri, sınıf/okul ortamları ve akran ilişkileri konularında online kılavuz ve ders içi etkinlikler geliştirdiler. Hazırlanan kılavuzun içerisinde yer alan başlıklar arasında toplumsal cinsiyet konusunda ilkökul öğretmenlerinin bilmesi gereken kavramların açıklanmalarını içeren sözlük ve kavramlara yansıyan önyargıların kontrol edilmesini sağlayan bir kontrol listesi bulunuyor.

ÇOCUKLARLA TOPLUMSAL
CİNSİYET EŞİTLİĞİ ÇALIŞMAK:
İLKOKUL ÖĞRETMENLERİ İÇİN
BİR AÇIK KİTAP

SABANCI ÜNİVERSİTESİ MOR SERTİFİKA
PROGRAMI

MOR SERTİFİKA TIP ÖĞRENCİLERİ KONGRESİ'NDE

Afyon Kocatepe Tıp Öğrencileri Birliği ev sahipliğinde Türk Tıp Öğrencileri Birliği (TurkMSIC) 2016 Kurultayı 24 Eylül'de gerçekleştirildi. Kurultay kapsamındaki Proje Yönetimi Çalıştayı'na iyi örnek olarak değerlendirilmesi sebebiyle Mor Sertifika Programı davet edildi. Programın koordinatörü Ayşegül Taşıtman Çalıştayı'na katılarak tıp öğrencileriyle proje yönetimi süreçlerini ve Mor Sertifika Programı'nın etkinlik alanlarını paylaştı.

GENÇLİK FARKINDA

Eksi 25 Derneği tarafından düzenlenen Gençlik Farkında programı kapsamında Mor Sertifika Programı proje ekibi, Toplumsal Cinsiyeti Anlamak: Erkeklik ve Kadınlık Rollerini başlıklı sunumuyla 6 Ocak'ta Eskişehir'deydi. Farklı bölümlerden üniversite öğrencilerinin bir araya geldiği buluşmada, öğrencilerle toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine farkındalık atölyeleri ve cinsiyet rollerine ilişkin tartışmalar gerçekleştirildi.

Mor Sertifika Programı'ndan Haberler

İNSAN HAKLARI VE BARIŞ KIŞ KAMPI

Türk Tıp Öğrencileri Birliği her sene Ocak ayında, tıp öğrencilerinin insan hakları alanında kendilerini geliştirmelerine fırsat yaratmak ve konulara disiplinlerarası bakış açısıyla bakabilmelerini sağlamak amacıyla ulusal İnsan Hakları ve Barış Kış Kampı düzenliyor. 2017'de beşincisi düzenlenen kampın teması ise toplumsal cinsiyet olarak belirlendi. 22 Ocak'ta kampa katılarak tıp öğrencileriyle buluşan Ayşegül Taştıman, öğrencilerle toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsiyet kimlikleri ve önyargılar üzerine tartışma yürüttü.

Mor Sertifikalı Öğretmenler Anlatıyor

Programa 2010 yılında Van'dan katılan Celalettin Toprak

“Öğretmenlik mesleğimin daha ilk yıllarıydı. Öğrencilerimin üniversite sınavını kazanmaları için elimden gelen her şeyi yapmaya çalışırken bir yandan da beni rol model olarak örnek alan öğrencilerime farklı yönlerde nasıl yardımcı olabileceğimi araştırmam sonucunda tanıştım Mor Sertifika ile. Bireylerin eğitim seviyeleri yükseldikçe toplumsal cinsiyet anlamında eşitsizliğin belirli oranda azaldığına inanarak katıldığım programda, yeni şeyler öğrenme ve eksiklerimi tamamlama fırsatı bulmamın yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitsizliğine hangi pencereden bakmam gerektiğini de öğrendim. Program süresince farkındalığım arttı ve bir sonraki adımım öğrendiklerimi çevreme aktarmak olmalıydı. Evrende bir gözlemci olmayı ve olup biteni gözlemlemeyi değil, oyuncu olmayı ve fark yaratmayı seçmem gerektiği fikriyle yola koyuldum. İlk başlarda zorlansam da zamanla yalnız olmadığımı görmek şevkimi daha da arttırdı, işin bir ucundan tutmanın mutluluğunu yaşıyordum. Daha bilinçli ve daha duyarlı bir şekilde konuya yaklaşmamı sağlayan Mor Sertifika ekibine sonsuz teşekkürler...”

Programa 2015 yılında Aydın'dan katılan Sultan Sal

“Sabancı Üniversitesi'nin bu projeye birlikte akademik başarılarının yanı sıra toplumsal alanda da ne derece başarılı olduğunu ispatladığını düşünüyorum. Birbirinden değerli bireylerden oluşan Mor Sertifika ekibinin ilkeli, disiplinli ve çalışmalarının katılımcılara yönelik oluşu, katılımcılar olarak bizim de farkındalık çalışmalarımızı aynı hassasiyetle yürütmemizde belirleyici oldu. Ben Beden Eğitimi öğretmeni olarak dezavantajlı grup şeklinde adlandırılan LGBTİ bireylerin hayatlarında, onların lehine ne denli önemli rol oynadığımı deneyimlemiş biriyim. Buradan hareketle bütün eğitimcilerin, bu eğitimi almasının ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığının okullarda zorunlu ders olarak okutulmasının bu anlamda büyük ölçüde yol almamızı sağlayacağına inanıyorum.”

Türkiye’den ve Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri

KIZ ÇOCUKLARININ OKULA DEVAM ORANLARININ ARTIRILMASI PROJESİ

Milli Eğitim Bakanlığı, Kız Çocuklarının Okula Devam Oranlarının Artırılması Projesi’nin (KEP) ikinci fazı olan KEP II ile kız çocuklarının eğitime devam etmelerine yönelik çalışmalar yürütmeye devam ediyor. Projenin ilk ayağı olan KEP I’in ardından, KEP II kapsamında okula kayıt yaptırmış fakat sonrasında devam edememiş çocukların eğitime geri kazandırılabilmesi için çözümler üretiliyor. Ağrı, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Erzurum, Hakkari, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak ve Van’da yoğunlaşan projenin saha araştırmaları, eğitici eğitimleri, seminerler ve festivaller ile geniş kitlelere ulaşılması öngörülmüyor. Çalışmalar sonucunda projenin ilk yarısında 2024 ebeveyn ile 3302 çocuğa ulaşıldı. Projeye ilgili ayrıntılı bilgi için [tıklayınız](#).

EĞİTİM İZLEME RAPORU 2015-16

ERG EĞİTİM İZLEME RAPORU
EĞİTİM GÖZLEMİ

EĞİTİM İZLEME RAPORU 2015-16 YAYIMLANDI

Eğitim Reformu Girişi (ERG) tarafından dokuzuncusu yayımlanan *Eğitim İzleme Raporu 2015-16*, yönetim ve finansman, eğitime erişim ve eğitimin niteliği konularını 2015-16 eğitim-öğretim yılında yaşanan gelişmelerle birlikte değerlendiriyor. Raporda eğitim harcamaları, özel öğretim kurumları, eğitime erişim, okulöncesi eğitim politikaları, öğrencilerin ortaöğretimde program türlerine göre dağılımı, özel gereksinimli ve Suriyeli mülteci çocukların eğitimi, öğretmen atamaları ve aday öğretmenlik uygulamaları gibi başlıklar eğitimin niteliği ve içeriğine ilişkin geliştirilen yeni politikalar kapsamında ele alınıyor. Son bir yılda eğitimde yaşanan gelişmeleri takip etmek için görsele tıklayınız.

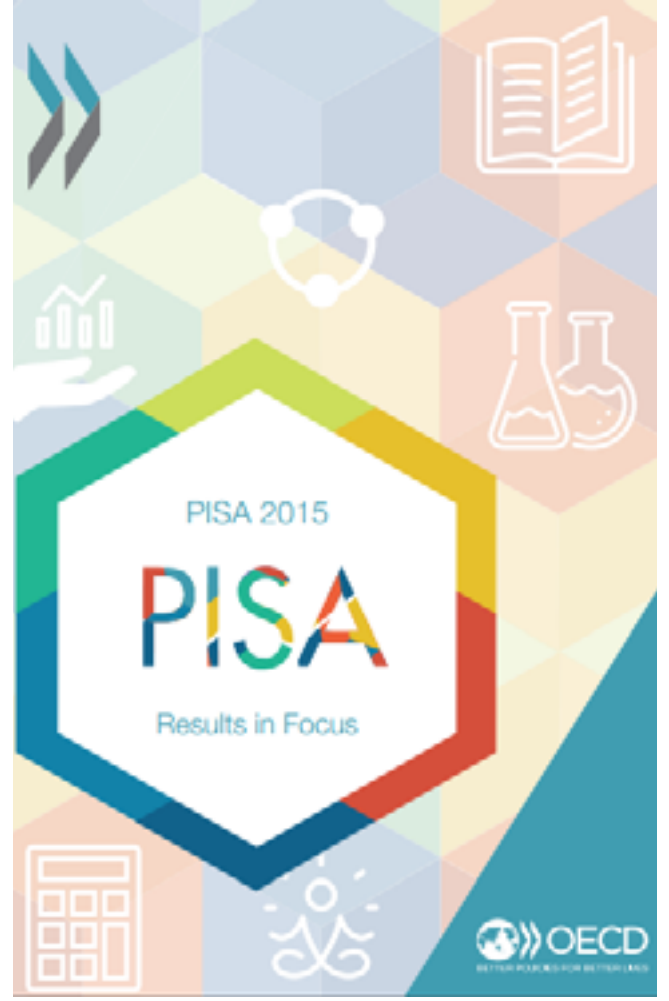
PISA 2015 SONUÇLARI NE DİYOR?

PISA, OECD üyesi ülkeler ile diğer katılımcı ülkelere 15 yaş grubu öğrencilerin temel bilgi ve becerilerini ölçmeyi amaçlayan bir araştırmadır. Üç yılda bir yapılan PISA öğrencilerin fen, matematik ve okuma becerilerini değerlendiriyor. Sonuçlara bakıldığında puanlanan öğrenci başarısında, sosyoekonomik faktörler ile öğretmen tutum ve davranışlarının etkili olduğu görülüyor. Ancak, PISA 2015 sonuçlarında üzerinde önemle durulan noktalardan biri de eğitimde cinsiyet eşitliği olarak karşımıza çıkıyor.

Türkiye’den ve Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri

2015 yılı Türkiye verilerine göre fen ve matematik alanlarında cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte, okuma becerilerinde kadınlar lehine 28 puanlık bir fark olduğu görülüyor. Fen ve matematik gibi genellikle erkeklerin yönlendirildiği alanlarda, kadın ve erkek öğrenciler arasında bir fark bulunmaması, toplumsal cinsiyete dair kalıpyargıların yanıltıcılığını bir kez daha çarpıcı bir şekilde gösteriyor. Bu noktada, PISA 2015 raporunda da ifade edildiği gibi ebeveyn ve eğitimcilere büyük sorumluluklar düşüyor: “Ebeveynler ve öğretmenler, bilimle ilgili etkinlik ve mesleklere dair toplumsal cinsiyet normlarına karşı çıkarak kız ve oğlan çocukların tam potansiyellerine ulaşmalarını sağlayabilirler... Fen, matematik ve okuma alanları içinde PISA başarısında ortalama cinsiyet farkının en düşük olduğu alan fen olmuştur ve bu farklılık ülkeler arası ciddi değişiklik göstermiştir. Bu sonuçlar göstermektedir ki başarıda cinsiyet farklılıkları doğuştan gelen yatkınlıklardan değil, ebeveynlerin, öğretmenlerin, politika yapımcıların ve kanaat önderlerinin etki edebileceği etmenlerden kaynaklanmaktadır... Bilim insanlarına ve bilimle ilgili mesleklere dair kalıpyargılar kimi öğrencileri ileride bilimle ilgilenmekten alıkoyabilir. Ebeveynler ve öğretmenler toplumsal cinsiyet normlarını sorgulamanın yanında öğrencileri bilim ve teknoloji alanında bir eğitimle elde edilebilecek kariyer fırsatları konusunda bilgilendirerek öğrencilerin bilime olan ilgisini artırabilirler.”

Raporda göze çarpan bir diğer nokta ise öğretmenlerin mesleki eğitim almasının önemi. PISA 2015 sonuçlarında genel başarı sıralamasında yüksek dereceler elde edebilmiş OECD ülkelerinde her iki öğretmenden en az biri, son 3 ay içerisinde en az bir defa mesleki gelişim programına katıldığını belirtirken, Türkiye’de bu oranın % 24 olduğu görülüyor. Dolayısıyla “pedagojik uygulamaları ve öğretim becerilerini geliştirmek amacıyla tasarlanan resmi program” olarak tanımlanan mesleki gelişim programları öğretmenlerin mesleklerindeki yetkinliklerini ve bilgilerini güçlendirerek dolaylı olarak öğrenci başarısını da etkileyebiliyor. Mesleki gelişim programlarıyla mesleki yetkinlikleri ve motivasyonları artan öğretmenlerin, öğrencilerine de daha faydalı olduğu görülüyor. Bu sonuç, 10 yıldır devam eden **Mor Sertifika Programı** gibi, öğretmenlerin mesleki ve bireysel gelişimlerine katkı sağlayan hizmetiçi eğitimlerin artması ve yaygınlaştırılmasının ne kadar önemli olduğunun da bir kez daha altını çiziyor.

LGBTİ HAKLARI İÇİN EĞİTİM STRATEJİLERİ

Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPOD) ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Merkezi (SEÇBİR) ekibi tarafından yürütülen araştırmanın sonuçları yayımlandı. *LGBTİ Hakları için Eğitim Stratejileri: Sahadan Anlatılar ve Gözlemler* başlıklı araştırma raporu, okullarda LGBTİ öğrenciler için daha güvenli bir ortam yaratabilmenin ipuçlarını sunuyor. Araştırma kapsamında eğitim alanındaki etkin aktörler, LGBTİ bireylere yönelik ayrımcılıkla mücadelede eşitlikçi ve içermeci bir eğitim ortamı yaratabilmek için farklı alanlardan uzman ve akademisyenlerin de desteğiyle çeşitli stratejiler geliştirildi. Rapora ve geliştirilen temel stratejilere ilişkin ayrıntılı bilgi için **tıklayınız**.

Türkiye’den ve Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri

ÇOCUĞA ŞİDDETİ ÖNLEME VE TOPLUMSAL CİNSİYET POLİTİKA BELGESİ

SU Gender’in da üyesi olduğu Çocuğa Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı (ÇKŞÖOA), Çocuğa Şiddeti Önleme ve Toplumsal Cinsiyet Politika Belgesi’ni yayımladı. Belgede, toplumsal cinsiyet eşitliğinin çocuğa karşı şiddeti önlemede bir analiz aracı olarak kullanımına ilişkin bir çerçeve sunuluyor. Politika belgesi kapsamında, çocuğa şiddetin önlenmesinde toplumsal cinsiyetin göz önünde bulundurulması için kurumsal dönüşüm ve yürütülecek faaliyetlere ilişkin eylem planının ayrıntıları paylaşılıyor. Ağı’nın 2017 Eylem Planı’nı da duyurduğu belge, çocuklara karşı her türlü ayrımcılığın ve şiddetin önlenmesi ve çocuk haklarının korunması alanında çalışan tüm kurum ve kuruluşlar için yol gösterici nitelikte. Belgeye ulaşmak için yandaki görsele tıklayınız.

OKULDA CİNSİYET TEMELLİ ŞİDDET KILAVUZU

UNESCO ve UN Women tarafından hazırlanan *School-Related Gender-Based Violence* kılavuzu, okulda cinsiyet temelli şiddeti önlemede kapsamlı ve derinlikli çözüm önerileri sunuyor. Kılavuzda cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesinde ulusal politika ve eylem planlarının önemi vurgulanırken, şiddetin raporlanmasında güvenilir ve ulaşılabilir yöntem ve mekanizmaların varlığının gerekliliği de ortaya koyuluyor. Kılavuza göre özellikle eğitimin, şiddetin temel sebeplerini dönüştürmede oynayacağı rol kilit önemde. Öneriler arasında okulda cinsiyet temelli şiddeti önleme konusunda müfredatın güncellenmesi ve eğitimcilerin bu konuda bilinçlendirilmeleri yer alıyor. Rapora ulaşmak için yandaki görsele tıklayınız.

EĞİTİMDE CİNSİYETSİZ BİR DİL MÜMKÜN

Toplumsal cinsiyete yönelik çalışmalarda, kullanılan dilin önemi ve etkileri geniş ölçekte tartışılmaya devam ederken kimi eğitim kurumları bu konuda çeşitli çözüm önerileri geliştirip uygulamaya koymaya başladılar. Oxford Üniversitesi Öğrenci Birliği, Üniversite’nin **Trans Öğrenci Politika Belgesi**’nde bireylerin cinsiyetlerini belirleyen zamirlerin kullanımından kaçınılmasına ilişkin maddeler olduğunu belirterek, herkesin istediği zamirle çağrılmaya hakkı olduğunu hatırlattı. Birlik, bu uygulamanın sadece Oxford Üniversitesi’nde değil tüm eğitim kurumlarında ve LGBTİ dostu çevrelerde standart uygulama olması gerekliliğinin altını çizdi.

Türkiye’den ve Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri

Diğer yandan toplumsal cinsiyete dayalı kalıpyargıların ve ayrımcılığın çok erken yaşlarda başladığı düşünüldüğünde dilin cinsiyetsiz kullanımının yalnızca yükseköğretim kurumlarının sorumluluğunda olmadığı biliniyor. Dildeki ayrımın giderilmesi okulöncesinden başlayarak eğitimin tüm kademelerinde dikkat edilmesi gereken bir nokta. Bu bağlamda, ABD’nin Brookline şehrinde bir özel okulun okulöncesinden başlayarak sekizinci sınıfa kadar tüm öğrencilere cinsiyetsiz hitap şekillerini zorunlu kılması önemli bir çaba olarak karşımıza çıkıyor. **Park School** adlı okulun müdürü yaptığı açıklamada, kendisini ikili cinsiyet sistemi içinde konumlandırmayan öğrencilerin bu uygulamayla daha kapsayıcı ve kimliklere saygılı bir ortama kavuştuklarını belirtiyor.

STEAM ALANINDA CİNSİYET EŞİTLİĞİ

150 ülkede 167.000’den fazla üyesi ile dünyanın en büyük mühendislik kuruluşlarından biri olan Mühendislik ve Teknoloji Enstitüsü (The Institution of Engineering and Technology - IET), yayımladığı basın bülteninde ebeveynleri, satıcıları ve arama motoru yöneticilerini oyuncak seçimlerinin çocuklar üzerindeki etkisine ilişkin uyarıyor. Araştırmada, oğlan çocuklarına STEAM alanında oyuncakların alınma oranının kız çocuklarına alınma oranından üç kat daha fazla olduğunu ortaya koyan IET, bunun cinsiyete dayalı önyargıların sonucu olduğunu belirtiyor. Enstitü, oyuncakların cinsiyete dayalı ayrımını yaratan sosyal kalıpyargıların, kız çocukların STEAM alanına olan ilgisini ve dolayısıyla gelecekteki meslek seçimlerini etkileyeceğini vurguluyor. Ayrıca yürütülen araştırmalarda kız çocukların fen bilimleri, teknoloji ve matematik alanına ilgili oldukları görülürken, bu alanlarda profesyonel olarak çalışan kadın sayısının düşüklüğüne dikkat çekiliyor. Ebeveynleri “pembe ve mavi” ikileminin dışında düşünmeye çağıran kuruluş, aynı zamanda satıcı ve arama motorlarını da cinsiyete dayalı kalıpyargıları sürdürmemek için üstlerine düşen sorumlulukları almak ve bu konuda titiz davranmaları konusunda uyarıyor. Basın bülteni için [tıklayınız](#).

KADINLAR KODLUYOR

Yazılım alanında kadınların etkinliğini ve görünürlüğünü artırmayı amaçlayan projeler dünya çapında hızla yaygınlık kazanırken, Türkiye’de de bu alana duyulan ilgi gün geçtikçe artıyor. Erkek alanı olarak kodlanan bilişim alanında, kadınların da var olduğunu göstermek amacıyla yürütülen Django Girls ve R-Ladies projeleri, bu alandaki iyi örneklerden.

Django Girls, 2014 yılından itibaren 68 ülkede, 638 gönüllüyle düzenlenen 288 etkinlikle toplamda 7783 kadının kodlamayla tanışmasına olanak sağlayan bir ağ. Türkiye’de de gönüllülerin ve yerel destekçilerin çabalarıyla çeşitli illerde düzenlenen birer günlük atölyelerle genç kadınları, kodlama dünyasıyla tanıştıran Django Girls etkinlikleri kapsamında katılımcılar, başlangıç seviyesinde kodlama eğitimi alıyorlar.

R-Ladies İstanbul ise, İstanbul’daki kadınlar için oluşturulmuş bir programlama topluluğu. İstatistiksel hesaplama ve grafik oluşturma programı olan R’in kullanımına dair yarım günlük atölyelere katılan katılımcılar aynı zamanda R Programı’nın kullanım alanları ve programı kendi mesleklerinde ne şekilde kullanabileceklerine ilişkin bilgilere de erişmiş oluyorlar.

bize ulaşın

0216 483 90 00 *3150

morsertifikaprogrami@sabanciuniv.edu

www.genderforum.sabanciuniv.edu

Mor Sertifika Programı - Sabancı Üniversitesi. Orhanlı, Tuzla, İstanbul, 34956